

К.є.н., Бєляєва С.С.

Інститут міжнародних відносин НАУ, м. Київ

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ
В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядаються питання важливості екологічної складової для розвитку якісних рекреаційних послуг в Україні. Акцентовується увага на необхідності удосконалення навчальних програм для майбутніх фахівців у сфері туризму та суміжних з нею галузей, а також важливості державного регулювання у сфері рекреаційних послуг.

Ключові слова: екологічний туризм, організація туризму, рекреаційні послуги, туристична діяльність.

1. Вступ.

Основними цілями державного регулювання в галузі туризму є забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, відновлення і зміцнення здоров'я, на безпеку для життя і здоров'я довілля, задоволення духовних потреб та інших прав; безпека туризму, захист прав та законних інтересів туристів, інших суб'єктів туристичної діяльності та їх об'єднань, прав та законних інтересів власників або користувачів земельних ділянок, будівель та споруд; збереження цілісності туристичних ресурсів України, їх раціональне використання, охорона культурної спадщини та довілля, врахування державних і громадських інтересів при плануванні та забудові території тощо [1, с. 9]. Як зазначає у розділі I «Загальні положення» «Методики розрахунку обсягів туристичної діяльності» (далі - Методики), «туристське споживання активно підтримує існування та розвиток народних ремесел, національної культурної спадщини» [2, с. 165]. Актуальність досліджуваної теми виявляється, на думку автора, зокрема того його прошарку, що мешкає або використовує екологічної свідомості населення, рекреаційних територіях. Тому постає начальне завдання природні ресурси на суспільством України, так і до законодавчих і нормативних документів, які необхідно розробити і впроваджувати на території України з метою забезпечення збалансованого використання природних ресурсів і застосування превентивних заходів для їх збереження для нинішніх і прийдешніх поколінь.

В сутність поняття «екологізація рекреаційної діяльності» вітчизняні науковці вміщують літ, механізм, процес «організації рекреаційної діяльності на засадах впровадження ідей збереження природного та історико-культурного середовища» [3, с. 308], сформована екологічним імперативом суспільної свідомості як насамперед глобальності екологічних проблем.

Важливо зазначити ряд наукових робіт як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, які досліджують проблемні питання щодо раціонального використання природних ресурсів, екологізації рекреаційної діяльності та

екологізації споживання й управління у сфері рекреаційних послуг в Україні. Серед авторів Адамєнко А.М. («Екологіческая психология», 2000 р.), Бондар О.І., Корінько І.В., Ткач В.М., Федорченко О.І. («Екологія людини», 2005 р.), Васюта О.А., Васюта С.І., Філіпчук Г.Г. («Екологічна політика: національні та глобальні рівні», 2004 р.), Голубєв М.А. («Вступ до геосоціології», 2005 р.), Деркач В.Л., Касєлов М.М., Толстоухов А.В. («Концептуальні виміри екологічної свідомості», 2003 р.), Козинєв В.М. («Безпека життєдіяльності у сфері туризму», 2006 р.), Лук'янова Л.Г., Цибух В.І. («Рекреационные комплексы», 2004 р.), Любіцева О.О. («Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти)», 2003 р.), Мєльник Л.Г. («Основи стійкого розвитку», 2005 р.); «Екологічна економіка», 2006 р.); «Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням», 2006 р.), Мєльник Л. і Корінцева О. («Методи оцінки екологічних втрат», 2004 р.), Межерєв В. («Книга для разумення», 2004 р.), Скрєбєв В.О. («Екологічна психологія у віддалених наслідках екстехногенної катастрофи», 2004 р.), Федорченко В.К. («Правове регулювання туристичної діяльності в Україні», 2002 р.), Фоменко Н.В. («Рекреаційні ресурси та курортологія», 2007 р.), Чорнєвська Н.В. («Організація туристичної індустрії», 2006 р.), Шевчук В.Я. (Ріо-де-Жанейро-Йоганнесбург: паростки ноосферогенезу і відповідальність за майбутнє», 2001 р.), Шевчук В.Я., Сагалкін Ю.М., Бєльський Г.О., Гєтьман В.В. («Екологічне управління», 2004 р.).

Важливим в напрямку екологізації рекреаційних послуг для України є виконання положень міжнародних правових актів, серед яких «Про ратифікацію Європейської ландшафтної конвенції» (2005 р.), «Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат» (Міжнародний договір Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Україна, Чеська республіка, 2003 р.), «Європейська ландшафтна конвенція» (Рада Європи, 2000 р.).

В Україні затверджено ряд законодавчих та інших нормативно-правових документів, виконання яких спрямоване й на впровадження процесів екологізації рекреаційних послуг, зокрема в такому їх сегменті, яким є сфера туризму та її інфраструктура. Серед пріоритетних напрямів державної політики в галузі туризму Законом України «Про туризм» протоголошено і розвиток екологічного (зеленого) туризму [1, с. 9]. Доцільно, на думку автора, акцентувати увагу на ряд Постанов Кабінету Міністрів України, які потенційно також мали б сприяти екологізації рекреаційних послуг в Україні. Це зокрема Постанови «Про затвердження плану додаткових заходів щодо збереження, ремонту та реставрації об'єктів Національного заповідника «Замки Тернопілля» на 2005 – 2010 роки» (2005 р.); «Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету на збереження та розвиток садано-паркового комплексу «Феофанія» (2005 р.); «Про затвердження Програми реконструкції біосферного заповідника «Асканія-Нова» імені Ф.Е. Фальц-Фейна» (2004 р.); «Про схвалення і подання на ратифікацію Верховною Радою України Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат» (2003 р.); «Про внесення змін до переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними